

A bíróság nem ad jogot – Az érdemi tárgyalási szak fontosabb jellemzői az új polgári perrendtartásban

Az érdemi tárgyalási szak legfőbb specifikuma, hogy főszabályként a per érdemét tekintve a tárgyaláson már semmi nem változhat, ott a perfelvétel során meghatározott keretek között, a perfelvétel során előterjesztett bizonyítási indítványok alapján a bíróság lefolytatja a bizonyítást és dönt.

A per érdemét, a per kereteit, valamint a per tárgyát tekintve az érdemi tárgyaláson elvileg már semmi nem változhat, azon a perfelvétel során meghatározott keretek között, a perfelvétel során előterjesztett bizonyítási indítványok alapján folytatja le a bíróság bizonyítást és határoz. Természetesen a bizonyítás során is felmerülhetnek olyan körülmények, amelyek alapján adott esetben további bizonyítási indítványt mégiscsak elő lehet terjeszteni – ennek feltételeit a törvény külön szabályozza –, de nem ez a főszabály.

A bíró az érdemi tárgyalási szakban úgynevezett anyagi pervezetést folytat, mely tevékenység lényege, hogy ha a fél nyilatkozata hiányos, homályos, nem egyértelmű, vagy nem terjed ki mindenre, amire ki kellene terjednie, akkor erre a bíróság felhívja az érintett fél figyelmét.

Az anyagi pervezetés a jövőben semmiféle, a közbeszédben „hivatalból(i) eljárásnak” nevezett bírói cselekményt nem fog tartalmazni. A bíróság főszabályként hivatalból semmiben nem fog eljárni, hivatalból semmit nem fog bizonyítani, de olyan jog alapján sem fog a felperesnek ítélni, amely jogot a felperes nem is érvényesített a keresetében – és szükségképpen amivel szemben az alperes nem védekezett. Következésképp a bíróság nem ad jogot, tehát a felperesnek egyértelműen meg kell jelölnie a keresetlevelében, hogy milyen jogot kíván a bíróság előtt érvényesíteni – a bíróság pedig kizárólag arról dönthet, hogy a felperest az a jog megilleti-e vagy sem. Egy példával szemléltetve a fentieket: még ha a rendelkezésére álló tények alapján egyértelmű is lesz a bíróság számára, hogy a felperes rossz jogot jelölt meg a keresetlevelében, azaz az általa megjelölt jogon nem jár neki pl. egymillió forint, de más jog alapján járna, akkor a bíróság nem ítélni meg a felperesnek az egymillió forintot. Ezt nevezik az érvényesített joghoz kötöttségnek. Mindennek az az oka, hogy a bíróság úgynevezett közrehatási kötelezettsége – amit a törvény szabályoz – kizárólag a felek eljárási kötelezettségeinek meghatározására vonatkozik, a hivatkozott törvényben meghatározott módon és eszközökkel.